

РЕШЕНИЕ

№ 147

гр. Стара Загора, 10.06.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – СТАРА ЗАГОРА, I ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в
публично заседание на десети май през две хиляди двадесет и втора година в
следния състав:

Председател: Румяна Ат. Танева

Членове: Анна Т. Трифонова
Иванела Ат. Караджова

при участието на секретаря Даниела М. Калчева
като разгледа докладваното от Румяна Ат. Танева Въззивно търговско дело
№ 20225501000127 по описа за 2022 година

Обжалвано е решение № 260732/19.10.2021 г., постановено по гр. дело
№ 2661/2020 г. по описа на Районен съд – Стара Загора в частта, с която е
осъдена Г. М. Т., ЕГН *****, с постоянен адрес: гр. *****, и с настоящ
адрес: гр. *****, да заплати на „М.“ ООД, *****, ЕИК *****, представлявано
от И.Г., сумата 569.16 лева за главница по падежирали и непогасени
лизингови вноски за периода 05.08.2018 г. до 26.02.2019г. по договор за
финансов лизинг със задължително придобиване на собствеността №
AG0004001 от 03.08.2018 г., с 32.57 лв. за възнаградителна лихва за периода
05.08.2018 г. - 26.02.2019 г., с 23.86 лева неустойка за забава на плащане,
дължима за периода 05.08.2018 г. - 26.02.2019 г., с 504.72 лв. за неустойка за
прекратяване на договора по вина на лизингополучателя, начислена на
основание чл. 15. 5 от Общите условия към договора; със 17.20 лева за
платени данъчни задължения по чл. 52 и сл. от ЗМДТ за 2018 г. на основание
чл. 8. 6 от приложимите Общи условия, във вр. с чл. 345, ал.2 от ТЗ ; с 250.53
лева за платени застрахователни премии на основание чл. 8. 6 от
приложимите Общи условия във вр. чл. 345, ал.2 от ТЗ, както и законната

лихва от 06.12.2019 г. до изплащане на вземането, както и 523.46 лв., представляваща направени по делото разноси.

Въззивникът Г. М. Т. излага доводи за недопустимост на решението в обжалваната му част, като моли съда да го обезсили като недопустимо. Алтернативно моли решението в обжалваната му част да се отмени и да се отхвърлят предявените иски. Претендира разноси.

Въззиваемият „М.“ ООД /настоящо наименование „А.Ф.“ ЕООД/ е представил в срок писмен отговор, с който оспорва жалбата. Моли съда да потвърди обжалваното решение. Претендира разноси.

Решението е обжалвано и в частта, с която е отхвърлен предявения от „М.“ ООД против Г. М. Т. с п.а. иск за възнаградителна лихва по договор за финансов лизинг със задължително придобиване на собствеността № AG0004001 от 03.08.2018 г. за сумата над 32.57 лв. до претендираните 638.92 лв., като неоснователен.

Въззивникът „М.“ ООД /настоящо наименование „А.Ф.“ ЕООД/ излага доводи за неправилност и незаконосъобразност на решението в обжалваната му част, като моли съда да го отмени и да уважи предявените иски. Претендира разноси.

Въззиваемият Г. М. Т. е представила в срок писмен отговор, с който оспорва жалбата. Моли съда да потвърди обжалваното решение. Претендира разноси.

Окръжен съд – гр. Стара Загора, в настоящият състав, след като обсъди данните по първоинстанционното и въззивното производства, намира за установено следното:

По делото е представен договор за финансов лизинг със задължително придобиване на собствеността върху лизинговия актив № AG0004001 от 03.08.2018 г. по силата на който "М." ЕООД, гр. София, като лизингодател, е предоставило на ответницата, като лизингополучател, ползването на лек автомобил марка "****" модел "****", идентификационен номер на рама *****, рег. № *****, срещу поето от лизингополучателя задължение да заплати възнаграждение в размер на 3109.86 лв. и 1673.32 лв. лихва, платимо съобразно погасителен план — на 29 месечни погасителни вноски, първата от които е в размер на 72.46 лв., а останалите - 168.24 лв. Договорът е сключен при общи условия, които са представени по делото.

С оглед естеството на правата и задълженията на страните по процесния договор съдът намира, че между тях е възникнало правоотношение по договор за финансов лизинг по смисъла на чл. 342, ал. 2 от ТЗ. Съдържанието на договора от 03.08.2018 г. включва видовите особености на финансовия лизинг: вещта, предмет на договора, не е придобита от лизингодателя чрез собствено производство; уговорена е възможност за придобиване на собствеността върху вещта; рискът от случайното погиване или повреждане на вещта е за лизингополучателя.

Не е спорно, че ищецът е предал на ответницата лекия автомобил, предмет на договора за лизинг, за което е представен приемо-предавателен протокол, надлежно подписан за всяка от страните.

Видно от сметка № P006205217 ищцовото дружество е заплатило сумата от 245.84 лв. по застрахователна полица № 00088074/BG/22/118002830487 от 28.09.2018г. към „ЗК**“ АД по застраховка „Гражданска отговорност“ за предоставения на ответницата л.а. рег. № *****, както и данък в размер на 4.69 лв.

С уведомление за прекратяване на договора за лизинг от 20.02.2019г. лизингодателят е уведомил лизингополучателя, че във връзка с неизпълнение на задължението за плащане на дължимите суми и на осн. чл.13.5 от Общите условия към договора, прекратяват същия договор. Уведомлението е надлежно връчено и подписано за всяка от страните по договора.

С приемо -предавателен протокол от 26.02.2019г. ответницата е върнала на ищеца лизинговия автомобил с рег. № *****.

По делото е изслушано заключение на съдебно-икономическа експертиза, което е неоспорено от страните и съдът възприема като компетентно и добросъвестно изготвено. Вещото лице посочва, че по процесния договор за финансов лизинг ответницата не е извършвала плащане, като задължението за главница за периода 05.08.2018г. - 26.02.2019г. възлиза на 569.16 лв. Тази сума се явява дължима от ответницата, поради което искът е основателен и доказан.

Разпоредбата на [чл. 342, ал. 2 ТЗ](#) предвижда, че с договора за финансов лизинг /ДФЛ/ лизингодателят се задължава да придобие вещ от трето лице при условия, определени от лизингополучателя, и да му я предостави за ползване срещу възнаграждение. Разпоредбата в ал. 3 предоставя възможност

на лизингополучателя да придобие вещта по време на договора или след изтичане на срока му. Предвид посочените правни норми, разпоредбата на [чл. 344 ТЗ](#), съгласно която лизингодателят има задълженията на наемодател по [чл. 230 ЗЗД](#), и препращащата норма на [чл. 347, ал. 2 ТЗ](#), основните задължения на лизингодателя по договора за финансов лизинг са следните: 1/ да придобие вещта - предмет на договора за лизинг от трето лице при условия, определени от лизингополучателя; 2/ да предаде лизинговия обект за ползване на лизингополучателя и да му предостави свободното ползване в рамките на срока на договора; 3/ да прехвърли на лизингополучателя собствеността на лизинговата вещ в уговорения срок. По своята същност финансовият лизинг представлява специфична финансова операция за предоставяне на кредит във веществена форма по избор на лизингополучателя. Задълженията на лизингополучателя са предвидени в разпоредбата на [чл. 345 ТЗ](#): 1/ има задълженията на наемател съгласно [чл. 232](#) и [чл. 233, ал. 2 ЗЗД](#), а именно да си служи с вещта за определеното в договора ползване, а при липса на такова - съгласно предназначението ѝ, /[чл. 232 ЗЗД](#)/, да плаща лизинговата цена и разходите, свързани с ползуването на вещта /[чл. 232, ал. 2 ЗЗД](#)/, да съобщава незабавно на лизингодателя за повредите и посегателствата, извършени върху наетата вещ /[чл. 233, ал. 2 ЗЗД](#)/. Поради неизпълнение на основно задължение на лизингополучателя да заплаща редовно лизинговата цена, договорът е прекратен едностранно от страна на лизингодателя.

С развалянето му за лизингополучателя не отпада задължението за плащане на предхождащите развалянето лизингови вноски, както и не се дължи връщането им в случай, че същите са били платени до този момент. В случая, лизингодателя е упражнил именно потестативното си право да развали договора поради сбъдване на едно от условията за това съгласно т. 13. 5, "Г" от ОУ към договора за лизинг – неплащане, вкл. забава в плащането на лизингова вноска повече от пет дни.

Не се спори, че 26.02.2019 г. е датата на прекратяване на договора за лизинг. Прекратяването се приравнява на разваляне, тъй като е упражнено едностранно от лизингодателя по вина на лизингополучателя, при наличие на предпоставките на т. 13. 5 от ОУ.

Настоящият състав счита, че регулирането на процесното

правоотношение е съгласно разпоредбите на ЗПК, поради качеството на лизингополучателя на потребител по см. на пар. 13, т. 1 от ДР на закона, така и поради естеството и предмета на договора. Това произтича от спецификите на договора за финансов лизинг, с който се осъществява инвестиционно кредитиране на лизингополучателя. За срока на договора последният ползва паричния ресурс на лизингодателя, т. е. в месечната вноска се включва и част от стойността на вещта, предмет на лизинга. Налице са и условията по [чл. 3, ал. 3 от ЗПК](#), поради което към договора приложение намират разпоредбите на закона. Съгласно [чл. 24 ЗПК](#), приложими към тези правоотношения са и нормите на ЗЗП, съотв. разпоредбата на [чл. 7, ал. 3 ГПК](#), съгласно която съдът служебно следи за наличие на неравноправни клаузи в потребителски договор. Предявените претенции както за договорна лихва, така и за неустойка, предмет на въззивното производство, са точно и ясно посочени в договора и приложимите ОУ на лизингодателя. Същите не са променяни по времедействие на договора. Същевременно, възнаградителната лихва представлява компонент от ГПР, уговорена е във фиксиран размер от 39,60 % в договора за лизинг. Очевидно е от погасителния план, че същата представлява съществен елемент от погасителната вноска. Съгласно т. 9 от договора за лизинг, ГПР съставлява 45,76% като се формира от договорната лихва и такса ангажимент. Съгласно относимата разпоредба на [чл. 19, ал. 4 ЗПК](#), годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България. В упражняване на служебното си правомощие и поради възраженията на ответника, първоинстанционния съд е констатирал, че при уговаряне клаузата за възнаградителна лихва страните са се отклонили от императивната разпоредба, уреждаща защита на потребителя, въз основа на което съдът е установил, че клаузата за заплащане годишна лихва се явява нищожна, поради накърняване на добрите нрави.

С оглед разпоредбата на чл. единствен от Постановление № 426 на МС от 18.12.2014 г. за определяне размера на законната лихва по просрочени парични задължения и размера на основния лихвен процент на Българската народна банка, възнаградителната лихва за периода 05.08.2018 г. - 26.02.2019г. върху дължимата от ответницата главница, в размер на 569.16 лв., възлиза на 32.57 лв. Именно до този размер се явява основателна

ищцовата претенция, като в останалата част до претедрината сума от 638.92 лв. искът подлежи на отхвърляне.

В заключението на съдебно-икономическата експертиза, вещото лице посочва, че дължимата неустойка съгласно чл. 15. 1 от ОУ към договора е в общ размер на сумата от 23.86 лева за периода 05.08.2018 г. - 26.02.2019 г., начислена върху всяка една от просрочените вноски. По делото се установява, че ответницата не е заплатила нито една лизингова вноска до датата на прекратяване на договора - 26.02.2019г. Ето защо съдът намира, че ответницата дължи плащане на неустойка за забава, като искът следва да бъде изцяло уважен в претендирания размер.

По отношение на претендираната неустойка за предсрочно прекратяване на договора за финансов лизинг:

Договорът е прекратен поради наличие на неизпълнение на задължението за плащане на лизингови вноски съгласно т. 13. 5 от ОУ. Съгласно т. 15. 5 от ОУ, при прекратяване на договора по вина на лизингополучателя, последният дължи неустойка в размер на три лизингови вноски – същата се изчислява въз основа на последните три падежирали лизингови вноски преди прекратяването.

В случая не е спорно, че прекратяването на договора е настъпило, считано занапред от 26.02.2019 г. В заключението на съдебно-икономическата експертиза, вещото лице посочва, че дължимата неустойка съгласно чл. 15. 1 от ОУ към договора е в общ размер на сумата от 23.86 лева за периода 05.08.2018 г. - 26.02.2019 г., начислена върху всяка една от просрочените вноски. По делото се установява, че ответницата не е заплатила нито една лизингова вноска до датата на прекратяване на договора - 26.02.2019 г.

По възражението за нищожност на клаузата на т. 15. 5 от ОУ, предвиждаща неустойка за прекратяване на договора, като неравноправна и нищожна, съдът го намира за неоснователно.

В случая е налице разваляне на договора по вина на длъжника – сам длъжникът не оспорва, че е било налице забавено изпълнение за лизингови вноски, което представлява и основанието за разваляне. Налице е уговорка в Общите условия на лизингодателя за заплащане на неустойка поради разваляне на договора в т. 15. 5, поради което съдът я квалифицира като компенсаторна неустойка /вместо оставащото изпълнение/. Налице са

материалните предпоставки за присъждане на неустойка в размер на три лизингови падежирали вноски – разваляне на договора и изрична договорна клауза, която предвижда обезщетение на лизингодателя на това основание.

Съдът дължи произнасяне по възражението за нищожност на неустойката като неравноправна, нарушаваща добрите нрави, на осн. [чл. 143, т. 5 ЗЗП](#) вр. [чл. 26, ал. 1 ЗЗД](#). Налице е изрично възражение на ответника, а от друга страна както съгласно [чл. 7, ал. 3 ГПК](#), така и въз основа на ТР № 1/2010 г., т. 3 на ОСТК на ВКС, съдът дължи служебно преценка относно недействителността на неустоечната клауза с Д. ите нрави, т. е. при надхвърляне на присъщите и функции.

Установената в нормата на [чл. 9 ЗЗД](#) свобода на договаряне и отсъствието на императивни законови правила, регулиращи начините на определяне неустойката и нейните граници, както и въведения в гражданските и търговски правоотношения принцип за справедливост, позволява да се приеме, както изрично е посочено и задължителна практика на ВКС /вкл. решение № 129 от 09.07.2010 г., по т. д. № 977/2009 г. на II-ро т. о. на ВКС/, че съответствието на уговорена неустойка с установените в обществото предели на нравствена допустимост се преценява във всеки конкретен случай към датата на сключване на договора. Разпоредбата на [чл. 26, предл. трето ЗЗД](#) намира приложение и при търговските сделки. В цитираната норма не е дефинирано понятието „добри нрави“, но тъй като законодателят е придал правно значение на нарушаването им, приравнявайки го по последици с нарушение на закона, вложеният в това понятие смисъл следва да се тълкува. Касае се за правила и норми, които бранят правила, принципи, права и ценности -обща за всички правни субекти и тяхното зачитане е в интерес на обществените отношения като цяло, не само на някоя от договарящите страни. Такива са принципите на справедливост, на досъвестност в гражданските и търговските взаимоотношения, както и на предотвратяване несправедливо облагодетелстване, намерили израз в отделни правни норми. /цит. реш. 88/2010 г. по т. дело № 911/2009 г. на ВКС, Първо т. о. / В тази връзка, въпросът за накърняване на добрите нрави по отношение на уговорена неустойка следва да бъде решен чрез комплексна преценка не само на съдържанието на договорната клауза, но при отчитане на други фактори. Съгласно задължителната практика на ВКС, обективизирана в Тълкувателно решение № 1 от 15.06.2010 г. по тълк. дело № 1/2009 г. на ВКС, ОСТК, т. 3,

преценката за нищожност на клауза за неустойка в търговските договори /договорът за лизинг е абсолютна търг. сделка съгл. [чл. 1, т. 15 ТЗ](#)/ поради накърняване на добрите нрави се извършва въз основа на различни критерии, например: естеството на задълженията на парични или на непарични и размерът на задълженията, изпълнението на които се обезпечава с неустойка; дали изпълнението на задължението е обезпечено с други правни способи - поръчителство, залог, ипотека и др.; вид на уговорената неустойка /компенсаторна или мораторна/ и вида на неизпълнение на задължението - съществено или за незначителна негова част; съотношението между размера на уговорената неустойка и очакваните от неизпълнение на задължението вреди и др. В случая размерът е ограничен до три лизингови вноски с настъпил падеж. Съдът не би могъл да осърази вредата за кредитора – лизингодател с друго освен с плащането, което би получил от лизингополучателя до края на срока на договора, т. е. до 05.12.2020 г., вкл. при евентуално придобиване на лизинговата вещ. Договорът е развален още в началото на действието му през 20.02.2019 г. при оставащи неплатени повече от 20 вноски. Същевременно, вещта е върната на лизингодателя, който свободно може да я отдаде отново за ползване на трето лице /или продаде на трето лице/като извлече полза от това.

Съдът съобразява съществуващата съдебна практика по реда на [чл. 290 ГПК](#), обективизирана в тълкувателната част на решение № 193/9.05.2016 г. по т. д. № 2659/2014 г. по описа на ВКС, ТК, I ТО, съгласно която уговорката за неустойка при предсрочно прекратяване /разваляне/ на договор за финансов лизинг от лизингодателя по вина на лизингополучателя, определена в размер на непогасената част от лизинговата цена, е нищожна, поради противоречие с добрите нрави, т. к. излиза извън присъщите функции на неустойката. Това е така, защото лизингодателят по вече развалиния договор получава имуществена облага от насрещната страна, в размер, какъвто би получил, ако договорът не беше развален, но без да предоставя ползването на собствената му вещ, което води до неговото неоснователно обогатяване и нарушава принципа за справедливост. В случая договорната отговорност на лизингополучателя е ограничена до трикратния размер на лизинговата вноски. Видно от заключението на вещното лице, към датата на прекратяване на договора, общият размер на три погасителни вноски с падежи 05.02.2019г., 05.01.2019г. и 05.12.2018г. възлиза на 504.72 лв., в какъвто размер е и

предявления иск. Ето защо, съдът следва да уважи изцяло, като основателен и доказан, иска за претендирана неустойка по чл. 15.5 от ОУ към процесния договор.

Неустойката обезпечава изпълнението, но в случая се проявява нейната обезщетителна и санкционна функция, която страните са ограничили до трикратния размер на вноската. Същата има за предназначение да обезщети лизингодателя за вредите от предсрочното прекратяване на договора о вина на лизингополучателя. Съдът намира, че уговорката не разкрива белези на неравноправна клауза по смисъла на [чл. 143, т. 5](#) вр. [чл. 146 ЗЗП](#), не е налице и нарушаване добрите нрави, в съгласие с договорната свобода, поради което претенцията е основателна. Размерът е съобразен с изричната воля на страните и ограничен до трикратната погасителна вноска по договора. Съдът не е сезиран с искане за намаляване размера на неустойката поради прекомерност с оглед участие в правоотношението на страната на лизингополучателя на нетърговец.

В чл. 8. 6 от Общите условия е предвидено, че лизингополучателят дължи заплащането на данъците върху лизинговия актив, а съгласно разпоредбата на чл. 345, ал. 2 от Търговския закон разноските по поддържане на вещта са за сметка на лизингополучателя. Видно от преводно нареждане от 11.10.2018 г. и от извадка - извлечение от отдел „Финанси“ към Столична Община за процесното МПС ищцовото дружество е заплатило такси данък за 2018г. по сметка на Столична Община сумата от 17.20 лв. Същата сума се дължи от ответницата. Поради това, претенцията на ищеца за заплащане на сумата от 17.20 лева - за направени разходи за плащане на данъчни задължения за МПС за 2018 г., е основателна и доказана в своя размер.

Съгласно клаузата на чл. 8. 6, вр. с чл. 8.7.5 от Общите условия към договора за лизинг лизингополучателят дължи и възстановяването на направените от лизингодателя разходи за заплащане на застрахователна премия по задължителна застраховка "Гражданска отговорност на автомобилистите". И тук няма пречка, с оглед принципа на свобода на договарянето, лизингополучателят да поеме задължение да възстанови заплатената от лизингодателя сума. Доколкото заплатената застрахователна премия представлява разноски по поддържане на вещта, същата е дължима от лизингополучателя и на основание чл. 345, ал. 2 ТЗ. От заключението на

съдебно-икономическата експертиза по делото е видно, че ищецът е заплатил застрахователна премия в размер на 250.53 лв., като за сумата е представена и Сметка № P006205217/28.09.2018г. Няма данни за извършено плащане от ответницата. С оглед на това последната дължи на ищеца платената сума по застрахователни премии - сумата от 250.53 лв., поради което претенцията в тази част се явява изцяло основателна и доказана.

Предвид гореизложеното въззивният съд намира, че обжалваното решение е правилно и следва да бъде потвърдено.

По разноските:

По въззив. жалба вх. № 276181/04.11.2021 г. на Г. М. Т.: с оглед изхода на спора и неуважаването на същата, въззивникът Г. М. Т. дължи на въззиваемия „А.Ф.“ ЕООД /предишно наименование „М.“ ЕООД/ разноски пред настоящата инстанция, сумата от 370,31 лева заплатен депозит за особен представител.

Тъй като „А.Ф.“ ЕООД е представляван от юрисконсулт, възнаграждението за процесуално представителство и защита следва да бъде определено от съда съобразно разпоредбата на чл. 78, ал. 8 ГПК, по приложение на чл. 37 от Закона за правната помощ и чл. 25, ал. 1 от Наредбата за заплащането на правната помощ. Възнаграждението за процесуално представителство на дружеството като юридическо лице от юрисконсулт е в размер от 100 до 300 лева, като в случая възнаграждението следва да бъде определено в размер на 100 лв., с оглед фактическата и прана сложност на делото.

На основание чл. 78, ал. 6 от ГПК Г. М. Т. следва да бъде осъдена да заплати в полза на държавата, по бюджета на съдебната власт, сумата от 27,96 за държавна такса.

По въззивната жалба с вх. № 24.11.2021 г. на „А.Ф.“ ЕООД /предишно наименование „М.“ ЕООД/ с оглед изхода на спора и неоснователността на жалбата, не се дължат разноски

Водим от горните мотиви, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 260732/19.10.2021 г., постановено по гр.

дело № 2661/2020 г. по описа на Районен съд – Стара Загора.

ОСЪЖДА Г. М. Т., ЕГН *****, с постоянен адрес: гр. *****, и с настоящ адрес: гр. *****, да заплати на „А.Ф.“ ЕООД /предишно наименование „М.“ ЕООД/, ЕИК *****, със седалище и адрес гр. ***** сумата от 470,31 лева разноси пред настоящата инстанция.

ОСЪЖДА Г. М. Т., ЕГН *****, с постоянен адрес: гр. *****, и с настоящ адрес: гр. *****, да заплати в полза на държавата, по бюджета на съдебната власт, сумата от 27,96 за държавна такса.

Решението е окончателно не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____